

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Jacek Błaszczyk
SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)

w sprawie **I.Z., M.G., A.K., M.M., E.M. i J.O.**,
oskarżonych o popełnienie przestępstw z art. 286 § 1 k.k. i innych,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 13 listopada 2024 r. skarg prokuratora oraz obrońcy I.Z., M.G., A.K. i J.O.
od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach
z dnia 23 kwietnia 2024 r., VII Ka 461/22,
uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Pszczynie
z dnia 27 czerwca 2022 r., II K 468/19,
i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania, na podstawie art. 539e § 2
k.p.k.,

- 1. uchyla wyrok w zaskarżonej części i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi Okręgowemu w Katowicach do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;**
- 2. zwraca oskarżonym: I.Z., M.G., A.K. i J.O. uiszczoną przez każdą z nich opłatę od skargi w kwocie po 450 zł.**

Jacek Błaszczyk

Tomasz Artymiuk

Małgorzata Gierszon

UZASADNIENIE

Prokuratura Okręgowa w Katowicach nadzorowała śledztwo o sygn. [...] roku przeciwko I.Z., M.G., A.K., M. M., E.M. i J.O.. Przedmiotowa sprawa dotyczyła oszustw dokonywanych przez oskarżonych, lekarzy-dentystów, na szkodę pacjentów oraz Narodowego Funduszu Zdrowia, poprzez oferowanie pacjentom płatnych świadczeń w trakcie wykonywania refundowanych przez NFZ zabiegów. Powyższy proceder miał prowadzić do pobierania od pokrzywdzonych - osób fizycznych, nienależnych opłat za bezpłatne świadczenia, oraz do rozliczenia tych świadczeń z NFZ i otrzymanie na tej podstawie nienależnych przysporzeń majątkowych, poprzez poświadczenie nieprawdy w dokumentacji medycznej pacjentów co do wykonania określonych świadczeń. W niniejszej sprawie skierowano w dniu 14 czerwca 2019 roku akt oskarżenia do Sądu Rejonowego w Pszczynie.

Wyrokiem z dnia 27 czerwca 2022 r., sygn. II K 468/19 Sąd Rejonowy w Pszczynie:

1. Uznał oskarżoną I.Z. za winną zarzucanych jej w punktach: I (1) - LIX (59), LXI (61) - LXIV (64), LXVI (66) - CLVI (156), CLYIII (158) - CXCI (191), CXCIII (193) - CCI (201), CCIII (203) - CCXII (212), CCXIV (214) - CCLXV (245) czynów, prostując w czynie XXXI (31) datę roczną na 2015 rok, które to czyny stanowiły występki z art. 286 § 1 k.k., przyjmując, iż zarzucane jej czyny stanowiły wypadki mniejszej wagi i działanie w krótkich odstępach czasu, z wykonaniem takiej samej sposobności ciągiem przestępstw z art. 286 § 1 i 3 k.k. i za to na mocy art. 286 § 3 k.k. i art. 91 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył jej jedną grzywnę 100 (stu) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50,00 (pięćdziesiąt) złotych;
2. Uniewinnił w/w oskarżoną od zarzucanych jej w punktach: LX (60), LXV (65), CLYII (157), CXCII (192), CCII (202), CCXIII (213) czynów stanowiących występki z art. 286 § 1 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz występki z art. 286 § 1 k.k.;
3. Uznał oskarżoną M.G. za winną zarzucanych jej w punktach: CCLXVI (246) - CCLXXXVII (287), CCLXXXIX (289) - CCXCIX (299), CCCI (301) - CCCIX (309), CCCXII (312) - CCCXXXVI (336) czynów, które to czyny stanowiły występki z art. 286 § 1 k.k., przyjmując oszustwa jako wypadki mniejszej wagi

- i działanie w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności ciągiem przestępstw z art. 286 § 1 i 3 k.k. i za to na mocy art. 286 § 3 k.k., art. 91 § 1 k.k. przy zastosowaniu 33 § 1 i 3 k.k. wymierzy jej jedną grzywnę w wymiarze 50 (pięćdziesiąt) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50,00 (pięćdziesiąt) złotych;
4. Uniewinnił w/w oskarżoną od zarzucanych jej w punkcie CCLXXXVIII (288), CCC (300), CCCX (310), CCCXI (311) czynów stanowiących występki z art. 286 § 1 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz występki z art. 286 § 1 k.k.;
 5. Uznał oskarżoną A.K. za winną zarzucanych jej w punktach: CCCXXXVII (337) - CCCLYIII (358), CCCLX (360) - DCXIII (613) czynów, prostując w czynie CDLV1 (456) datę roczną na 2015 rok, które to czyny stanowiły występki z art. 286 § 1 k.k., przyjmując oszustwa jako wypadki mniejszej wagi i działanie w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności ciągiem przestępstw z art. 286 § 1 i 3 k.k. i za to na mocy art. 286 § 3 k.k. i art. 91 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył jej jedną grzywnę w wymiarze 100 (stu) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50,00 (pięćdziesiąt) złotych;
 6. uniewinnił w/w oskarżoną od zarzucanego w punkcie CCCLIX (359) czynu, stanowiącego występki z art. 286 § 1 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.;
 7. uznał oskarżonego M.M. za winnego zarzucanych mu w punktach: DCXIV (614) - DCXXXIV (634), DCXXXVI (636) - DCXLVI (646), DCXLV11I (648) - DCXC1V (694), DCXCVI (696) - DCCIII (703), DCCV (705) - DCCXXIV (724), DCCXXVI (726) - DCCLIII (753), DCCLYI (756) - DCCCXXXV (835), DCCCXXXVII (837) - DCCCLXXIII (873) czynów, które to czyny stanowiły występki z art. 286 § 1 k.k., przyjmując oszustwa jako wypadki mniejszej wagi i działanie w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności ciągiem przestępstw z art. 286 § 1 i 3 k.k. i za to na mocy art. 286 § 3 k.k., art. 91 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył mu jedną grzywnę w wymiarze 100 (sto) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50,00 (pięćdziesiąt) złotych;

8. uniewinnił w/w oskarżonego od zarzucanych mu w punktach: DCXXXV (635), DCXLVII (647), DCXCV (695), DCCIV (704), DCCXXV (725), DCCLIIY (754), DCCLV (755), DCCCXXXVI (836) czynów, stanowiących występki z art. 286 § 1 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz występki z art. 286 § 1 k.k.;
9. uznał oskarżoną E.M. za winną zarzucanych jej w punktach: DCCCLXXIII (873) - DCCCLXXXIV (884), DCCCLXXXVI (886) - CMVI (906), CMYIII (908) - CMXII (912), CMXV (915), CMXVIII (918) - CMXXXII (932), CMXXXV (935) - CMXL (940), CMXLII (942) - CMLVI (956), CMLYIII (958) - MXXXV (1035), MXXXVII (1037) - MXLV (1045) czynów, prostując w czynie MXI (1011) nazwisko pokrzywdzonego na P., które to czyny stanowiły występki z art. 286 § 1 k.k., przyjmując oszustwa jako wypadki mniejszej wagi i działanie w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności ciągiem przestępstw z art. 286 § 1 i 3 k.k. i za to na mocy art. 286 § 3 k.k., art. 91 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył jej jedną grzywnę w wymiarze 100 (sto) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50,00 (pięćdziesiąt) złotych;
10. uniewinnił w/w oskarżoną od zarzucanych jej w punktach: DCCCLXXXV (885), CMYII (907), CMXIII (913), CMXIY (914), CMXVI (916), CMXVII (917), CMXXXIII (933), CMXIV (934), CMXL1 (941), CMLYII (957), MXXXVI (1036) czynów, stanowiących występki z art. 286 § 1 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz występki z art. 286 § 1 k.k.;
11. uznał oskarżoną J.O. za winną zarzucanych jej w punktach: MXLIX (1049), MLI (1051) - MLIY (1054), MLYII (1057), MLIX (1059), MLXIV (1064), MLXXII (1072) - MLXXIV (1074), MLXXVII (1077), MLXXXI (1081), MLXXXV (1085) - MLXXXIX (1089), MXCI (1091) - MXCII (1092), MXCVI (1096), MXCIX (1099), MCI (1101), MCIII (1103), MCYI (1106) - MCYII (1107), MCX (1110), MCXII (1112), MCXV (1115)- MCXVIII (1118), MCXX (1120), MCXXII (1122), MXXXVI (1126), MCXXVIII (1128) - MCXXXIX (1129), MCXXXI (1131), MCXXXIII (1133) - MCXXXVII (1137), MCXXXIX (1139), MCXLV (1145) - MCXLVIII (1148) czynów, które to czyny stanowiły występki z art. 286 § 1 k.k., przyjmując oszustwa jako wypadki mniejszej wagi i działanie w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności ciągiem przestępstw z art. 286 § 1 i 3 k.k. i za to na mocy art. 286 § 3 k.k., art. 91 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył jej

jedną grzywnę w wymiarze 100 (stu) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50,00 (pięćdziesiąt) złotych;

12. uznał w/w oskarżoną za winną zarzucanych jej w punktach: MXLVI (1046) — MXLVIII (1048), ML (1050), MLV (1055) -MLVI (1056), ML VIII (1058), MLX (1060) - MLXIII (1063), MLXV (1065) - MLXIX (1069), MLXXI (1071), MLXXV (1075) - MLXXVI (1076), MLXXVIII (1078) - MLXXX (1080), MLXXXII (1082) - MLXXXIV (1084), MXC (1090), MXCIII (1093) - MXCIV (1094), MXCVII (1097) - MXCVIII (1098), MC (1100), MCII (1102), MCIV (1104) - MCV (1105), MCYIII (1108) - MCIX (1109), MCXI (1111), MCXIII (1113) - MCXIV (1114), MCXXI (1121), MCXXIII (1123) - MCXXV (1125), MCXXVII (1127), MCXXX (1130), MCXL (1140) - MCXLIV (1144) czynów, które to czyny stanowiły występki z art. 286 § 1 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., przyjmując oszustwa jako wypadki mniejszej wagi i działanie w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności ciągiem przestępstw z art. 286 § 1 i 3 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k. i za to na mocy art. 271 § 3 k.k., art. 91 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 3 k.k. wymierzył jej jedną karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

13. na mocy art. 69 § 1 i 2 kk oraz art. 70 § 1 kk warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej wyżej kary pozbawienia wolności w/w oskarżonej na okres próby wynoszący 1 (jeden) rok;

14. na mocy art. 72 § 1 pkt 4 k.k. zobowiązał w/w oskarżoną do wykonywania pracy zarobkowej w okresie próby;

15. uniewinnił w/w oskarżoną od zarzucanych jej w punktach czynów: MLXX (1070), MXCV (1095), MCXIX (1119), MCXXXII (1132), MCXXXVIII (1138) czynów, stanowiących występki z art. 286 § 1 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz występki z art. 286 § 1 k.k.

Na skutek apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2024 r., w sprawie o sygn. VII Ka 461/22, Sąd Okręgowy w Katowicach:

1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. w punkcie 1 uniewinnił oskarżoną I.Z. od popełnienia przypisanych jej czynów, opisanych w zarzucie w punktach: 1(1), od VI (6) - do XVIII(18), od XX(20) - do XXXIII(33), od XXXV(35) - do XLI(41), od XLIII(43) - do XLVIII(48), od L(50)

- do LIX(59), od LXI(61) - do LXIV(64), od LXVI(66) - do LXXII(72), od LXXIV(74) - do LXXVII(77), LXXIX(79), od LXXXI(81) - do LXXXIII(83), od LXXXV(85) - do XCVI(96), od XCIX(99) - do CIII(103), CV(105), CVI(106), CIX(109), CX(110), CXIV(114), CXVI(116), od CXIX(119) - do CXXI(121), od CXXIII(123) - do CXXVI(126), od CXXIX(129) - do CXXXV(138), od CXL(140) - do CLV(155), CLIX(159), od CLXI(161) - do CLXIV(164), od CLXVI(166) - do CLXXXVI(186), od CLXXXVIII(188)-do CXCI(191), od CXCIII(193)-do CXCVI(196), od CXCVIII(198) - do CC(200), od CCIII(203) - do CCX(210), CCXII(212), od CCXIV(214) - do CCXXII(222), od CCXXV(225) - do CCXXX(230), od CCXXXIII(233) - do CCXXXIX(239), od CCXLI(241) - do CCLI(251), od CCLIII(253) - do CCLV(255), od CCLVII(257) - do CCLIX(259), od CCLXI(261) - do CCLXIV(264), stanowiących występki oszustw na szkodę osób fizycznych, a kosztami procesu w tym zakresie obciążył Skarb Państwa;
2. w punkcie 3 uniewinnił oskarżoną M.G. od popełnienia przypisanych jej czynów, opisanych w zarzucie w punktach: od CCLXV(265) - do CCLXXI(271), od CCLXXIII(273) - do CCLXXVI(276), CCLXXVIII(278), od CCLXXX(280) - do CCLXXXVII(287), CCXC(290), CCXCI(291), od CCXCI(293) - do CCXCIX(299), CCCI(301), CCCIII(303), od CCCV(305) - do CCCVIII(308), od CCCXII(312) - do CCCXVIII(318), CCCXX(320), od CCCXXII(322) - do CCCXXV(325), CCCXXVII(327), CCCXXIX(329), CCCXXXI(331), od CCCXXXIII(333) - do CCCXXXVI(336), stanowiących występki oszustw na szkodę osób fizycznych, a kosztami procesu w tym zakresie obciążył Skarb Państwa;
3. w punkcie 5 uniewinnił oskarżoną A.K. od popełnienia przypisanych jej czynów, opisanych w zarzucie w punktach: CCCXXXVII(337), CCCXXXVIII(338), od CCCXL(340) - do CCCXLIII(343), od CCCXLVII(347) - do CCCLI(351), CCCLI(353), CCCLVI(356), od CCCLX(360) - do CCCLXV(365), od CCCLXVII(367) - do CCCLXXI(371), od CCCLXXIII(373) - do CCCLXXXVII(387), od CCCLXXXIX(389) - do CCCXCII(392), od CCCXCIV(394) - do CD(400), od CDII(402) - do CDVIII(408), od CDX(410) - do CDXVI(416), CDXVIII(418), CDXIX(419), CDXXI(421), CDXXII(422), od CDXXV(425) - do CDXXVIII(428), od CDXXX(430) - do CDXXXIII(433), od

- CDXXXIX(439) - do CDXLII(442), CDXLIV(444), CDXLV(445), od CDXLVII(447) - do CDLIV(454), od CDLIX(459) - do CDLXI(461), CDLXIII(463), CDLXIV(464), CDLXVI(466), od CDLXVIII(468) - do CDLXXXIII(483), od CDLXXXV(485) - do CDXCV(495), od CDXCVII(497)
6. do DXXI11(523), od DXXV(525) - do DXXXIII(533), od DXXXVI(536) - do DXXXVIII(538), od DXL(540) - do DXLIX(549), DLII(552), DLIII(553), DLVI(556), DLVII(557), od DLIX(559) - do DLXI(561), od DLXIII(563) - do DLXXVI(576), od DLXXVIII(578) - do DLXXXV(585), od DLXXXVII(587) - do DXCVI(596), od DXCVIII(598) - do DCXIII(613), stanowiących występki oszustw na szkodę osób fizycznych, a kosztami procesu w tym zakresie obciążył Skarb Państwa,
7. w punkcie 7 uniewinnił oskarżonego M.M. od popełnienia przypisanych mu czynów, opisanych w zarzucie w punktach: od DCXIV(614) - do DCXIX(619), od DCXXI(621) - do DCXXXIV(634), DCXXXVI(636), DCXXXVII(637), DCXXXIX(639), DCXL(640), od DCXLII(642) - do DCXLV(645), od DCXLVIII(648) - do DCLVIII(658), DCLX(660), od DCLXII(662) - do DCLXVII(667), DCLXIX(669), DCLXXI(671), DCLXXIII(673), DCLXXIV(674), DCLXXVI(676), DCLXXVII(677), od DCLXXIX(679) - do DCXCII(692), DCXCIV(694), od DCXCVI(696) - do DCXCIX(699), DCCI(701), DCCIII(703), od DCCV(705)-do DCCYII 1(708), od DCCX(710)-do DCCXV(715), od DCCXVIII(718) - do DCCXX(720), DCCXXII(722), DCCXXIV(724), DCCXXVII(727), DCCXXVIII(728), od DCCXXX(730) - do DCCXXXIII(733), od DCCXXXV(735) - do DCCXXXVIII(738), od DCCXL(740) - do DCCXLVI1(747), DCCXLIX(749), od DCCLI(751) - do DCCLIII(753), od DCCLV1(756) - do DCCLXXI(771), od DCCLXXI1I(773) - do DCCLXXXVII(787), od DCCLXXXIX(789) - do DCCXCIX(799), od DCCCI(801) - do DCCCXII(812), od DCCCXIV(814) - do DCCCXXXV(835), DCCCXXXVII(837), DCCCXXXVIII(838), DCCCXLI(841), DCCCXLII(842), od DCCCXLIV(844) - do DCCCLX(860), od DCCCLXII(862) - do DCCCLXXII(872), stanowiących występki oszustw na szkodę osób fizycznych, a kosztami procesu w tym zakresie obciążył Skarb Państwa,
8. w punkcie 9 uniewinnił oskarżoną E. M. od popełnienia przypisanych jej

czynów, opisanych w zarzucie w punktach: DCCCLXXIV(874), od DCCCLXXVI(876) - do DCCCLXXXIII(883), od DCCCLXXXIX(889) - do DCCCXCI(891), od DCCCXCIII(893) - do DCCCXCVI(896), od DCCCXCVIII(898) - do CMV(905), CMVIII(908), od CMX(910) - do CMXII(912), CMXV(915), CMXIX(919), od CMXXIV(924) - do CMXXVIII(928), CMXXX(930), CMXXXI(931), CMXXXV(935), od CMXXXVII(937) - do CMXXXIX(939), CMXLII(942), CMXLIII(943), od CMXLV(945) - do CMXLVIII(948), CMLI(951), CMLII(952), CMLIV(954), CMLV(955), od CMLVIII(958) - do CMLXI(961), CMLXIII(963), CMLXIV(964), CMLXVI(966), od CMLXVIII(968) - do CMLXX(970), CMLXXII(972), CMLXXIII(973), CMLXXV(975), od CMLXXVII(977) - do CMLXXXI(981), od CMLXXXIII(983) - do CMLXXXIX(989), CMXCI(991), CMXCIII(993), CMXCIV(994), od CMXCVI(996) - do CMXCVIII(998), od MI(1001) - do MIII(1003), MV(1005), MVI(1006), od MVIII(1008) - do MX(1010), od MXIII(1013)-do MXIX(1019), MXXI(1021), MXXII(1022), MXXIV(1024), MXXV(1025), od MXXVII(1027) - do MXXXIV(1034), MXXXVII(1037), od MXXXIX(1039) - do MXLI(1041), MXLI11(1043), stanowiących występki oszustw na szkodę osób fizycznych, a kosztami procesu w tym zakresie obciążył Skarb Państwa,

9. uniewinnił oskarżoną J.O. od popełnienia przypisanych jej czynów w punkcie 11, z wyłączeniem czynów opisanych w zarzucie w punktach. MLXXXIX (1089), MCXXII(1122), MCXXXVII(1137), a kosztami procesu w tym zakresie obciążył Skarb Państwa;
10. uchylił wyrok w zaskarżonej części i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Pszczynie, co do pozostałych czynów przypisanych oskarżonemu:
 11. I.Z. w punkcie 1;
 12. M.G. w punkcie 3;
 13. A.K. w punkcie 5;
 14. M.M. w punkcie 7;
 15. E.M. w punkcie 9;
 16. J.O. w punkcie 12 oraz 11 - opisanych w zarzucie w punktach: MLXXXIX (1089), MCXXII (1122) i MCXXXVII (1137).

W uzasadnieniu wyroku w zakresie dotyczącym uchylenia wyroku Sądu I instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sąd Odwoławczy uznał, iż doszło do naruszeń przepisów postępowania, a to art. 4, art. 7 i art. 410 k.p.k. oraz art. 424 k.p.k., poprzez nieprawidłowe przeprowadzenie postępowania dowodowego oraz oparcie się na niepełnym materiale dowodowym. Wskazał, iż nie zgromadzono dowodów w taki sposób, by uzyskać podstawę dowodową do niewątpliwego skazania oskarżonych za przestępstwa oszustwa wobec NFZ, a oskarżoną J.O. dodatkowo za poświadczenie nieprawdy z art. 271 § 1 i 3 k.k. Sąd II Instancji wyraził też pogląd, iż stan faktyczny ustalono na podstawie zeznań świadków i na protokole kontroli sporządzonym przez NFZ, podczas gdy w niniejszej sprawie powinna zostać również zbadana dokumentacja medyczna pacjentów, oraz notatki oskarżonych z odnotowanych wizyt. Wobec powyższego Sąd Odwoławczy stwierdził, iż zachodzi potrzeba przeprowadzenia przewodu sądowego w całości. Formułując zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania Sąd Okręgowy w Katowicach wskazał, iż koniecznym jest powtórzenie postępowania dowodowego co do czynów zarzucanych oskarżonym na szkodę NFZ, w tym w szczególności poprzez dokładną weryfikację dokumentacji medycznej pacjentów i skonfrontowanie ustaleń z niej wynikających z zeznaniami świadków. Zestawienie tych dwóch źródeł dowodowych ma pozwolić na stwierdzenie wiarygodności wpisów zawartych w dokumentacji medycznej pacjentów i ustalenie, czy dane zawarte w dokumentacji pokrywają się z faktycznie wykonanymi świadczeniami.

Skargę na wyrok Sądu odwoławczego na niekorzyść oskarżonych w części uchylającej zaskarżony wyrok, tj. w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt 2 wyroku, wniósł prokurator. W oparciu o przepisy art. 539a § 3 k.p.k. oraz art. 539f k.p.k. w zw. z art. 526 § 1 k.p.k. zarzucił naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. polegające na przyjęciu, iż koniecznym jest przeprowadzenie na nowo przewodu w całości, a tym samym zaistnienia przesłanki dopuszczającej uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji przewidzianej w treści art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k., podczas gdy treść przywołanego przepisu wskazuje, iż przeprowadzenie na nowo przewodu w całości występuje w sytuacji, gdy sąd pierwszej instancji na przewodzie sądowym nieprawidłowo przeprowadził lub ocenił wszystkie dowody albo gdy nie przeprowadził lub nie ocenił żadnego dowodu, ponadto w toku postępowania sądowego zebrano

materiał dowodowy pozwalający na wydanie rozstrzygnięcia w sprawie, a zakres czynności wskazanych przez Sąd Odwoławczy do wykonania nie uzasadnia przeprowadzenia przewodu sądowego w całości.

Powołując się na przepis art. 539e § 2 k.p.k. wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 23 kwietnia 2024 r., sygn. akt VII Ka 461/22 i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Katowicach do ponownego rozpoznania.

Skargę na wyrok sądu odwoławczego wniósł również obrońca I.Z., M. G., A.K. i J.O. w części dotyczącej uchylenia wyroku Sądu I instancji i przekazania mu sprawy do ponownego rozpoznania. Obrońca zarzucił naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania pomimo braku przesłanek wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k. lub art. 454 k.p.k., jak również braku przesłanek do przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości. W związku z tym wniósł o uchylenie w zaskarżonej części wyroku Sądu II instancji. Obrońca sformułował również wniosek o uniewinnienie przez Sąd II instancji reprezentowanych przez niego oskarżonych od wszystkich zarzucanych im czynów.

Z kolei obrońca oskarżonych E.M. i M.M. wniosła o oddalenie skargi prokuratora.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skargi są zasadne.

Skarga na wyrok sądu odwoławczego uchylający wyrok sądu pierwszej instancji może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. (art. 539a § 3 k.p.k.). Stosownie do art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k., uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1, art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, o której mowa w art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k., jako powód uchylenia przez sąd odwoławczy zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, zachodzi wówczas, gdy orzekający sąd pierwszej instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co skutkowało, w realiach sprawy,

nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniającą potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie pierwszej instancji (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19, OSNK 2019, z. 6, poz. 3).

Z uzasadnienia zaskarżonego skargą orzeczenia wynika, że podstawą wydania wyroku kasatoryjnego była potrzeba powtórzenia w całości postępowania dowodowego, co zostało omówione w pkt 3.1 uzasadnienia (k.10830v). We wskazanej jego części jest natomiast tylko mowa o pominięciu przez Sąd I instancji dowodów w postaci dokumentacji medycznej pacjentów, w których znajdowały się ich karty leczenia. Stanowiły one źródło informacji o udzielanych tym pacjentom świadczeniach. Poza tym, zauważono tam, iż Sąd I instancji nie zezwolił na korzystanie przez oskarżonych podczas składania wyjaśnień z ich zeszytów, w których zapisywali czynności podejmowane wobec pacjentów określonego dnia. Te zeszyty złożone zostały jednak do akt sprawy. Różnice między zapisami w zeszytach a danymi zgłoszonymi do NFZ wymagały konfrontacji z zeznaniami świadków i dokonania oceny, co było przyczyną tych rozbieżności. W dalszej części tego fragmentu uzasadnienia mowa jest jeszcze o konieczności odebrania szczegółowych wyjaśnień od oskarżonych.

Pomimo więc owej deklaracji, że w sprawie zachodzi potrzeba przeprowadzenia na nowo postępowania dowodowego w całości, to jednak taka potrzeba nie wynika z uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego. Zgodzić należy się z prokuratorem i obrońcą oskarżonych, że Sąd II instancji wskazał jedynie na potrzebę przeprowadzenia dowodu z dokumentacji medycznej pacjentów oraz z notatników oskarżonych. Zestawienie wynikających z nich wniosków z zeznaniami świadków nie wymaga przesłuchiwania tych świadków po raz kolejny. Nie zachodzi więc potrzeba ponownego przeprowadzenia tych dowodów, gdyż Sąd odwoławczy nie stwierdził, aby podczas ich przeprowadzenia doszło do takiego naruszenia prawa procesowego, które wymaga powtórzenia na nowo tych czynności procesowych. Jeśli chodzi o dowody z wyjaśnień oskarżonych, to dowody te zostały przeprowadzone w postępowaniu przed Sądem I instancji. W uzasadnieniu wskazano, że w ponownym postępowaniu Sąd I instancji umożliwi im swobodne

złożenie wyjaśnień, nie będzie limitował ich czasem przeznaczonym na rozprawę. Pomijając to, że nawet konieczność ponownego przesłuchania oskarżonych nie uzasadniałaby stwierdzenia, że zachodzi potrzeba przeprowadzenia przewodu sądowego w całości, te wskazania Sądu II instancji sugerują jakoby w postępowaniu przed Sądem I instancji nie zapewniono oskarżonym warunków do złożenia swobodnych wyjaśnień, gdy tymczasem w pozostałej części uzasadnienia brak stwierdzenia takiego uchybienia.

Tym samym należy stwierdzić, iż Sąd Okręgowy nieprawidłowo uznał, iż zachodziły przesłanki wyrażone w art. 437 § 2 k.p.k. i tym samym błędnie stwierdził, że koniecznym było uchylenie wyroku Sądu I Instancji i przekazanie mu sprawy do ponownego rozpoznania. Wskazać bowiem należy, iż Sąd II Instancji wskazał jedynie wycinek materiału dowodowego w postaci dokumentacji medycznej pacjentów oraz notatników oskarżonych, który powinien być wzięty przez Sąd *a quo* pod uwagę przy ustalaniu stanu faktycznego, oraz zestawienie ich z zeznaniami świadków. Stąd należało uwzględnić przedmiotowe skargi złożone przez prokuratora i obrońcę oskarżonych dotyczące orzeczenia zawartego w pkt 2 części rozstrzygającej wyroku Sądu Okręgowego i w konsekwencji – w tym zakresie – ponowić przez ten Sąd postępowanie odwoławcze.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.

Jacek Błaszczyk

Tomasz Artymiuk

Małgorzata Gierszon

WB.

[ał]